

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

REZULTATI: **Gradjanska znanja učenika osmih razreda**

INES ELEZOVIĆ, mag. soc.
Nacionalni koordinator za ICCS 2016.

**Odjel za promicanje kvalitete obrazovanja
NACIONALNI CENTAR ZA VANJSKO
VREDNOVANJE OBRAZOVANJA**

Međunarodna komparativna ispitivanja ...

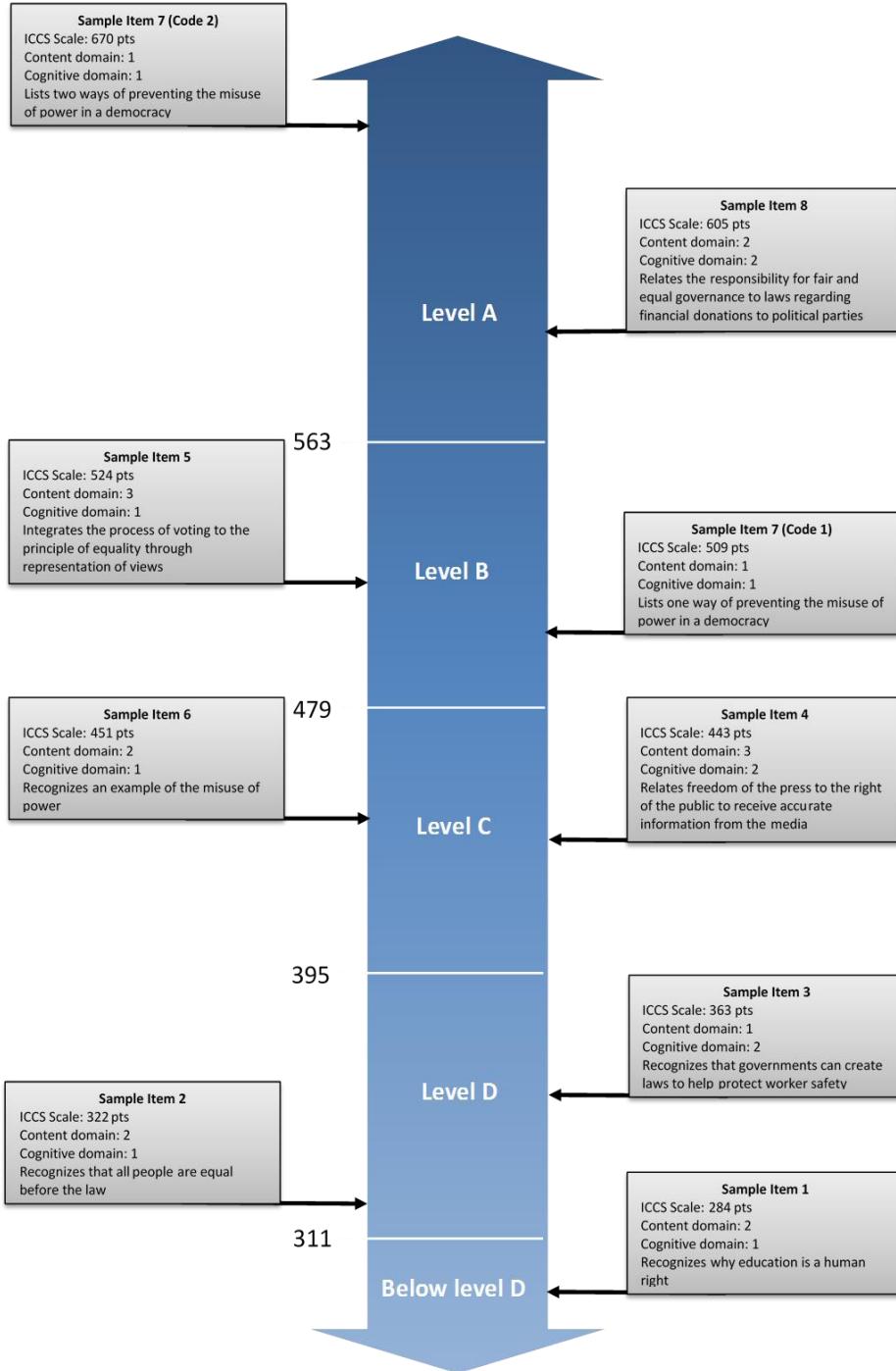
- **osnovno pitanje:** Što želimo saznati provedbom nekog ispitivanja i zašto želimo to znati?
- Jesu li poredak i rezultati / postignuća najvažniji?
- međunarodno ispitivanje se mora usredotočiti na konkretan predmet, cilj, pitanje (Npr. „Kakvo je naše obrazovanje?“ je preširoko postavljeno pitanje)
- važno je tko postavlja pitanje (*stakeholder*) i na kojoj razini (učenik, razred, škola, regija, zemlja)
- uzorkovani su učenici, ali i testovi (sadržaj koji se ispituje) – odnosno, koriste se kompleksne metodologije procjene rezultata koji ne znače mnogo za pojedinog učenika, ni školu već za **zemlju u cjelini** (nacionalna procjena)

DIZAJN ISPITA I UPITNIKA

Kognitivne domene	Sadržajne domene					Total
	GRAĐANSKO DRUŠTVO I SUSTAVI	GRAĐANSKA NAČELA	GRAĐANSKA PARTICIPACIJA	GRAĐANSKI IDENTITETI		
Znanje	12	9	2	0	23	
Razumijevanje i primjena	24	18	19	4	65	
Total	36	27	21	4	88	
Afektivno-bihevioralne domene						
Stavovi	42	21	5	5	73	
Sudjelovanje	5	8	35	2	50	
Stavovi (Eur. upitnik)	21	22	6	9	58	
Stavovi (Latinoam. upitnik)	11	35	16	8	70	
Total	79	86	62	24	251	

Razina A: 563 bodova i više

Učenici **povezuju** procese društvenih i političkih organizacija i njihovih utjecaja, kao i pravne i institucijske mehanizme koji se koriste za njihov nadzor. **Postavljaju valjane hipoteze** o koristima, motivaciji i mogućim rezultatima javnih politika i građanskih aktivnosti. **Integriraju, argumentiraju i vrednuju** određene položaje, politike ili zakone primjenjujući njihova temeljna načela. Učenici pokazuju **poznavanje širokog spektra** međunarodnih ekonomskih sila i strateške prirode aktivnog sudjelovanja.

Na primjer, učenici na razini A mogu:

- prepoznati moguće strateške ciljeve programa etične potrošnje
- predložiti mehanizme rasprava i komunikacije s javnošću za dobrobit društva
- izložiti prednosti povezane s raširenim kognitivnim interkulturnim razumijevanjem društva
- opravdati razdvojenost vlasti između zakonodavne i izvršne
- povezati načela poštene i pravedne vlasti sa zakonima u pogledu pristupa javnosti podatcima o finansijskim donacijama političkim strankama
- vrednovati javnu politiku s obzirom na jednakost i inkluziju
- odrediti glavne značajke ekonomija slobodnog tržišta i vlasništva multinacionalnih kompanija

Primjer zadatka: RAZINA A

- P27. Što se u demokratskom društvu može učiniti kako bi se spriječila zloupotreba moći političkih vođa?

Napiši **dvije različite** stvari koje se mogu učiniti.

1.

2.

KATEGORIJE ODGOVORA: odvajanje grana vlasti, vladavina zakona, sloboda govora ili protesta, izbori, edukacija javnosti ...

**U RH za 1 bod točno odgovorilo: 81% učenika;
za 2 boda točno odgovorilo: 37% učenika**

Razina B: 479 – 562 bodova

Učenici **pokazuju poznavanje** širokog koncepta predstavničke demokracije kao političkog sustava. **Prepoznaju načine** na koje se institucije i zakoni mogu koristiti za zaštitu i promicanje društvenih vrijednosti i načela. **Prepoznaju potencijal** uloge građana kao glasača u predstavničkoj demokraciji te mogu generalizirati načela i vrijednosti iz specifičnih primjera politika i zakona (uključujući ljudska prava). Učenici **pokazuju razumijevanje** utjecaja koji aktivno građanstvo može imati i izvan granica lokalne zajednice. **Poopćavaju ulogu** pojedinačnog aktivnoga građanina na građanska društva i svijet.

Na primjer, učenici na razini B mogu:

- povezati nezavisnost zakonodavnog tijela u održavanju javnog povjerenja u odluke koje to tijelo donosi
- generalizirati ekonomске rizike globalizacije za zemlje u razvoju gledano iz lokalnog konteksta
- prepoznati da informirani građani mogu bolje odlučivati za vrijeme glasanja na izborima
- povezati odgovornost za glasanje s reprezentativnošću u demokraciji
- opisati glavne zadaće zakonodavne vlasti/parlamenta
- odrediti glavnu ulogu ustava
- povezati odgovornost za zaštitu okoliša s pojedincima

Primjer zadatka: RAZINA B

Članovi kluba mlađih žele izabrati voditelja. Jedan član se ponudio da bude voditelj, ali članovi kluba odlučuju glasovati kako bi izabrali voditelja.

CI2BCM1

P22. Koji je **najbolji** razlog zašto klub želi izabrati voditelja glasovanjem, a ne izabrati osobu koja se ponudila da bude voditelj?

- Glasovanje omogućava ljudima organiziranje drugog kruga glasovanja ako se ne slažu s ishodom prvoga.
- Glasovanje je najbrži način da se odluči tko bi trebao biti voditelj.
- Glasovanje omogućuje svakom članu kluba sudjelovanje u izboru voditelja.
- Glasovanje osigurava da svaki član kluba bude zadovoljan s izborom voditelja.

U RH točno odgovorilo: 56% učenika

Razina C: 395 – 478 bodova

Učenici pojmove jednakosti, društvene kohezije i slobode **prepoznaju kao načela demokracije**. Ova široka načela mogu **povezati sa svakodnevnim primjerima** situacija u kojima se pojavljuje potreba za zaštitom ili u kojima su ova načela na kušnji. Učenici također pokazuju **poznavanje temeljnih koncepata** osobe kao aktivnoga građanina, **prepoznaju nužnost** individualnog poštivanja zakona, **povezuju** ponašanja pojedinaca s mogućim ishodima te **povezuju** osobne karakteristike s mogućnostima pojedinca da utječe na promjene u društvu

Na primjer, učenici na razini C mogu:

- povezati slobodu novinarstva s točnošću informacija koje mediji pružaju javnosti
- opravdati dobrovoljno glasanje u kontekstu slobode izražavanja političkih stavova
- prepoznati da demokratski vođe moraju biti svjesni potreba ljudi u čije ime vladaju
- prepoznati da se UN-ova Opća deklaracija o ljudskim pravima treba primjenjivati na sve ljude
- generalizirati vrijednost interneta kao komunikacijskog alata za građansku participaciju
- prepoznati vrijednost informiranosti birača
- prepoznati da strana pomoći može pridonijeti stabilnosti neke regije
- prepoznati građansku motiviranost u činu etičkog konzumerizma

Primjer zadatka: RAZINA C

P25. Zašto je važno da novinari mogu slobodno istraživati i izvještavati?

- To doprinosi izgradnji povjerenja u vladu određene zemlje.
- Pomaže novinarima da javnosti pruže točne informacije.
- Osigurava dovoljan broj novinara za izvještavanje o svim događajima.
- Osigurava da niti jedan novinar ne bude previše plaćen za svoj posao.

U RH točno odgovorilo: 87% učenika

RAZINA D

Razina D: 311 – 394 bodova

Učenici **prepoznaju** izričite primjere osnovnih obilježja demokracije. **Prepoznaju** ciljane ishode jednostavnih primjera pravila i zakona te **prepoznaju** motivaciju građana koji sudjeluju u aktivnostima za opće dobro.

Na primjer, učenici na razini D mogu:

- prepoznati da je osnovna uloga vojske nacionalna obrana
- povezati pravo na liječničku pomoć s motivacijom za rad u organizaciji za pružanje pomoći
- prepoznati vezu između tajnosti glasovanja i slobode izbora birača
- prepoznati da se volonterskim radom pridonosi zajednici
- prepoznati da su svi ljudi jednakim pred zakonom

Primjer zadatka: RAZINA D

Ministar Negdjezemske bio je uhvaćen u prebrzoj vožnji. Dobio je kaznu zbog kršenja prometnih zakona.

CI3SPM1

P23. Zašto ministar mora platiti kaznu?

- Zato što ministri imaju dovoljno novca za plaćanje kazni.
- Zato što su pred zakonom svi jednaki.
- Zato što želi da ljudi ponovno glasuju za njega.
- Zato što ga policija može uhititi ako ne plati kaznu.

U RH točno odgovorilo: 95% učenika

Primjer zadatka: ISPOD RAZINE D

„Svi imaju pravo na obrazovanje. Obrazovanje treba biti besplatno (...) i obvezno.“
Opća deklaracija o ljudskim pravima

CI3REM1

P24. Zašto se obrazovanje smatra ljudskim pravom?

- Zato što djeca vole ići u školu i provoditi vrijeme sa svojim prijateljima.
- Zato što obrazovanje osigurava radna mjesta za mnogo učitelja.
- Zato što djeca mogu biti u školi dok njihovi roditelji rade.
- Zato što obrazovanje pomaže razviti vještine koje su ljudima potrebne za život u njihovim zajednicama.

U RH točno odgovorilo: 97% učenika

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

MEĐUNARODNI REZULTATI ICCS 2016.

GRAĐANSKA ZNANJA

MEĐUNARODNI REZULTATI: GRAĐANSKA ZNANJA

Zemlja	Godine školovanja	Prosječna dob	građanska znanja						Prosječan rezultat na ljestvici	HDI
Danska†	8	14,9							586 (3,0) ▲	0,925
Kineski Tajpej	8	14,1							581 (3,0) ▲	0,882
Švedska1	8	14,7							579 (2,8) ▲	0,913
Finska	8	14,8							577 (2,3) ▲	0,895
Norveška (9)1	9	14,6							564 (2,2) ▲	0,949
Estonija1	8	14,9							546 (3,1) ▲	0,865
Rusija	8	14,8							545 (4,3) ▲	0,804
Belgija (Flamanska)	8	13,9							537 (4,1) ▲	0,896
Slovenija	8	13,8							532 (2,5) ▲	0,890
Hrvatska	8	14,6							531 (2,5) ▲	0,827
Italija	8	13,8							524 (2,4) ▲	0,887
Nizozemska†	8	14,0							523 (4,5)	0,92
Litva	8	14,7							518 (3,0)	0,85
Latvija1	8	14,8							492 (3,1) ▼	0,83
Malta	9	13,8							491 (2,7) ▼	0,86
Bugarska	8	14,7							485 (5,3) ▼	0,79
Čile	8	14,2							482 (3,1) ▼	0,85
Kolumbija	8	14,6							482 (3,4) ▼	0,73
Meksiko	8	14,1							467 (2,5) ▼	0,76
Peru	8	14,0							438 (3,5) ▼	0,74
Dominikanska Republika	8	14,2							381 (3,0) ▼	0,72
ICCS 2016 prosjek		14,4	Below D	D	C	B	A		517 (0,7)	

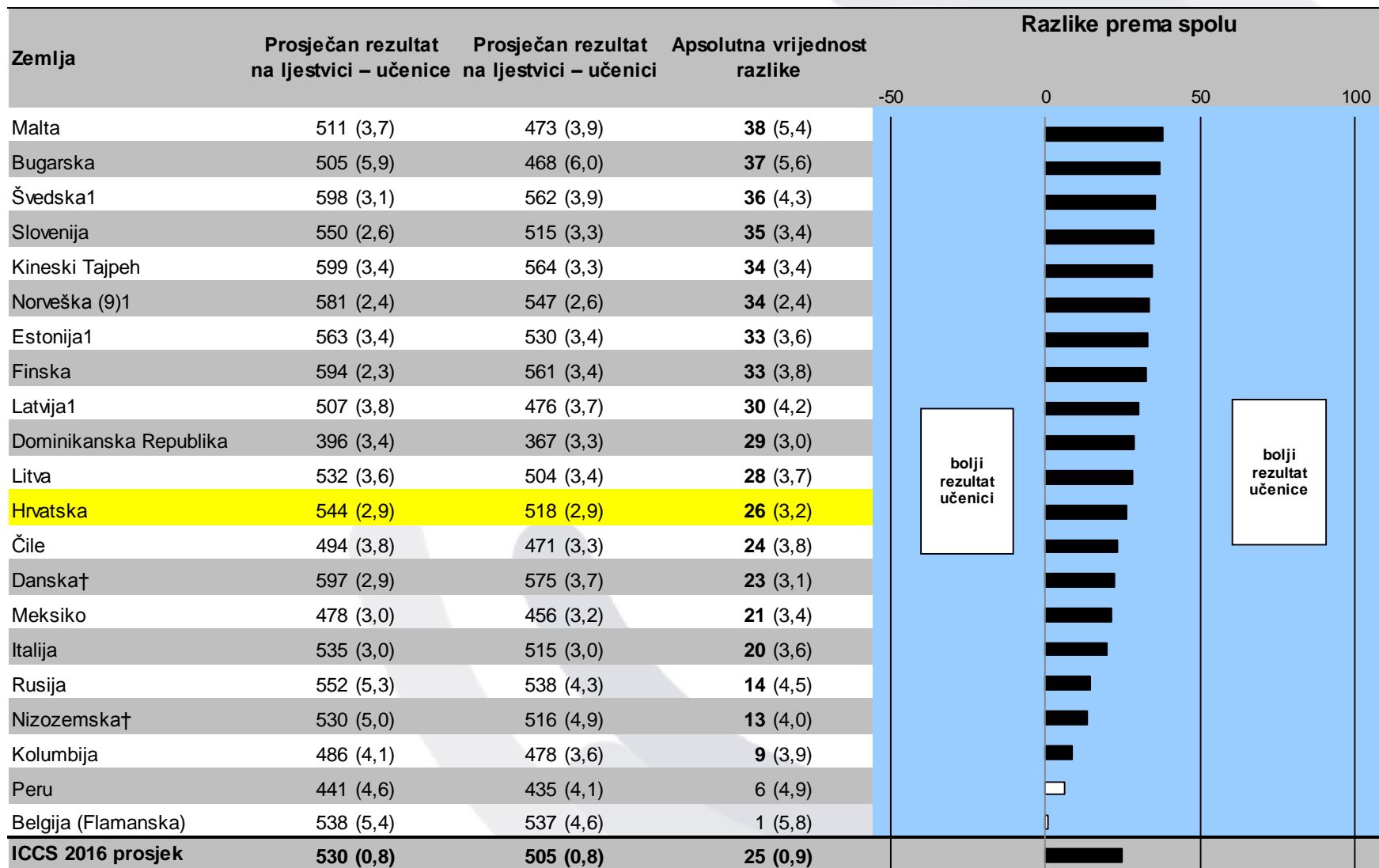

% UČENIKA NA POJEDINOJ RAZINI POSTIGNUĆA

Zemlja	Ispod razine D	razina D	razina C	razina B	razina A	
Danska†	0 (0,1)	2 (0,4)	10 (0,8)	25 (0,8)	62 (1,3)	
Kineski Tajpeh	0 (0,2)	3 (0,4)	10 (0,8)	25 (1,2)	62 (1,4)	
Finska	0 (0,1)	2 (0,4)	10 (0,8)	27 (1,4)	60 (1,6)	
Švedska1	1 (0,2)	4 (0,6)	12 (0,8)	25 (1,0)	58 (1,3)	
Norveška (9)1	1 (0,2)	4 (0,3)	13 (0,7)	29 (1,0)	53 (1,2)	
Estonija1	0 (0,1)	3 (0,5)	17 (1,0)	37 (1,5)	43 (1,8)	
Rusija	0 (0,1)	4 (0,5)	17 (1,3)	37 (1,5)	42 (2,1)	
Belgija (Flamanska)	0 (0,1)	5 (0,8)	19 (1,6)	37 (1,6)	40 (2,2)	
Slovenija	0 (0,2)	4 (0,5)	21 (0,9)	38 (1,2)	37 (1,4)	
Hrvatska	0 (0,1)	4 (0,5)	20 (1,2)	40 (1,5)	36 (1,5)	
Nizozemska†	1 (0,4)	8 (1,4)	23 (1,5)	32 (1,8)	36 (1,8)	
Italija	1 (0,3)	7 (0,6)	22 (0,8)	36 (1,1)	35 (1,2)	
Litva	1 (0,3)	7 (0,8)	24 (1,2)	39 (1,6)	31 (1,7)	
Bugarska	6 (1,2)	16 (1,3)	23 (1,4)	28 (1,5)	27 (1,5)	
Malta	6 (0,5)	13 (0,8)	23 (1,0)	32 (1,1)	26 (1,1)	
Čile	4 (0,5)	16 (0,9)	27 (1,0)	32 (1,0)	21 (1,1)	
Latvija1	2 (0,4)	11 (1,1)	29 (1,3)	39 (1,8)	19 (1,6)	
Kolumbija	2 (0,4)	14 (1,1)	31 (1,0)	35 (1,2)	17 (1,2)	
Meksiko	3 (0,4)	18 (1,0)	33 (1,2)	33 (1,0)	13 (0,8)	
Peru	9 (0,9)	24 (1,2)	32 (1,2)	26 (1,2)	9 (0,8)	
Dominikanska Republika	19 (1,2)	39 (1,2)	30 (1,2)	11 (1,0)	1 (0,4)	
ICCS 2016 prosjek	3 (0,1)	10 (0,2)	21 (0,2)	31 (0,3)	35 (0,3)	

GRAĐANSKA ZNANJA: RAZLIKE PREMA SPOLU

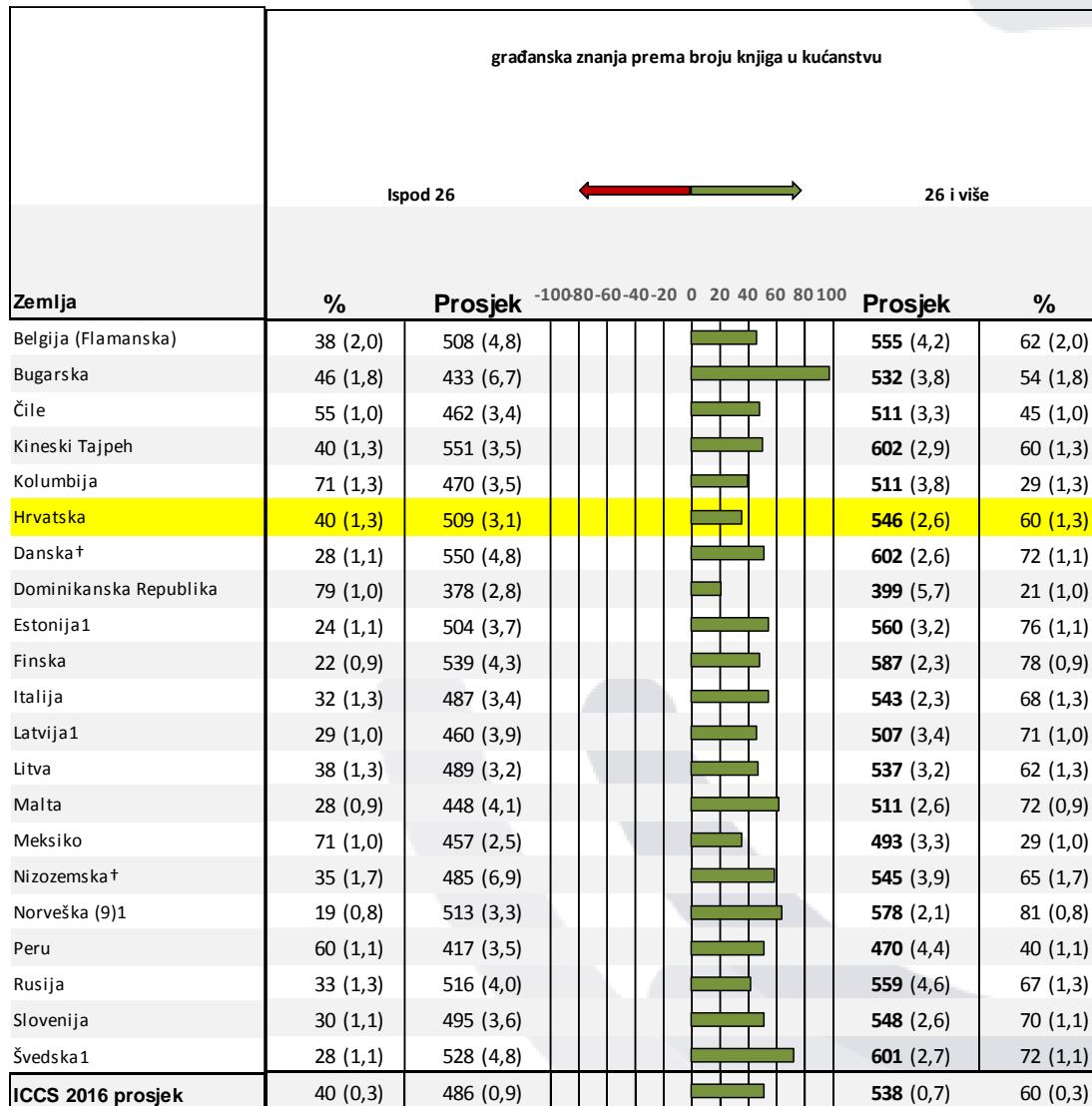

GRAĐANSKA ZNANJA I ZANIMANJE I OBRAZOVANJE RODITELJA

Zemlja	Rezultat iz građanskih znanja prema zanimanju roditelja (SEI)						Rezultat iz građanskih znanja prema stupnju obrazovanja roditelja (ISCED)					
	SEI ispod 50			SEI 50 i više			Postsekundarno netercijarno i niže			Tercijarno		
	%	Prosjek	-100 80 60 40 20 0 20 40 60 80 100	%	Prosjek	-100 80 60 40 20 0 20 40 60 80 100	%	Prosjek	-100 80 60 40 20 0 20 40 60 80 100	%	Prosjek	-100 80 60 40 20 0 20 40 60 80 100
Belgija (Flamanska)	51 (1,7)	516 (3,7)			560 (5,0)	49 (1,7)	42 (1,9)	505 (4,7)		563 (3,9)	58 (1,9)	
Bugarska	50 (1,7)	462 (5,8)			509 (6,4)	50 (1,7)	53 (1,7)	450 (6,9)		526 (4,8)	47 (1,7)	
Čile	60 (1,4)	470 (3,3)			502 (3,4)	40 (1,4)	76 (1,2)	470 (3,3)		528 (3,2)	24 (1,2)	
Kineski Tajpeh	53 (1,3)	568 (3,3)			597 (3,6)	47 (1,3)	68 (1,4)	570 (3,1)		607 (3,4)	32 (1,4)	
Kolumbij	64 (1,3)	471 (3,7)			502 (3,8)	36 (1,3)	71 (1,5)	477 (3,4)		496 (4,1)	29 (1,5)	
Hrvatska	60 (1,2)	521 (2,4)			546 (3,8)	40 (1,2)	73 (1,4)	521 (2,4)		560 (4,3)	27 (1,4)	
Danska†	41 (1,4)	561 (3,8)			604 (3,4)	59 (1,4)	75 (1,0)	578 (3,1)		625 (3,7)	25 (1,0)	
Dominikanska Republika	67 (0,9)	378 (2,9)			389 (4,5)	33 (0,9)	76 (1,2)	371 (2,9)		417 (4,5)	24 (1,2)	
Estonija1	50 (1,9)	529 (2,7)			564 (4,1)	50 (1,9)	57 (1,9)	533 (2,6)		565 (4,5)	43 (1,9)	
Finska	55 (1,0)	563 (2,7)			593 (3,1)	45 (1,0)	58 (1,1)	568 (2,6)		593 (3,4)	42 (1,1)	
Italija	66 (1,4)	511 (2,7)			550 (3,0)	34 (1,4)	81 (1,2)	519 (2,6)		554 (3,9)	19 (1,2)	
Latvija1	51 (1,3)	480 (3,2)			505 (4,2)	49 (1,3)	57 (1,2)	480 (3,1)		511 (4,4)	43 (1,2)	
Litva	57 (1,3)	504 (3,2)			535 (4,3)	43 (1,3)	66 (1,1)	504 (2,9)		551 (3,8)	34 (1,1)	
Malta	52 (0,9)	475 (3,5)			509 (3,2)	48 (0,9)	69 (0,8)	489 (2,9)		514 (4,0)	31 (0,8)	
Meksiko	71 (1,0)	457 (2,6)			492 (3,6)	29 (1,0)	75 (1,1)	456 (2,5)		501 (3,4)	25 (1,1)	
Nizozemska†	48 (1,4)	501 (6,1)			543 (4,5)	52 (1,4)	56 (1,8)	501 (5,2)		560 (4,7)	44 (1,8)	
Norveška (9)1	39 (1,1)	540 (2,5)			579 (2,5)	61 (1,1)	40 (1,2)	547 (2,6)		582 (2,3)	60 (1,2)	
Peru	73 (1,0)	426 (3,3)			468 (5,4)	27 (1,0)	73 (1,0)	425 (3,5)		474 (4,7)	27 (1,0)	
Rusija	47 (1,7)	526 (4,1)			561 (4,9)	53 (1,7)	47 (1,7)	525 (3,8)		563 (5,0)	53 (1,7)	
Slovenija	54 (1,4)	512 (2,4)			556 (3,1)	46 (1,4)	66 (1,4)	522 (2,3)		556 (4,4)	34 (1,4)	
Švedska1	41 (1,2)	552 (3,7)			598 (3,4)	59 (1,2)	41 (1,0)	558 (4,6)		603 (3,3)	59 (1,0)	
ICCS 2016 prosjek	55 (0,3)	501 (0,8)			536 (0,9)	45 (0,3)	63 (0,3)	503 (0,8)		545 (0,9)	37 (0,3)	

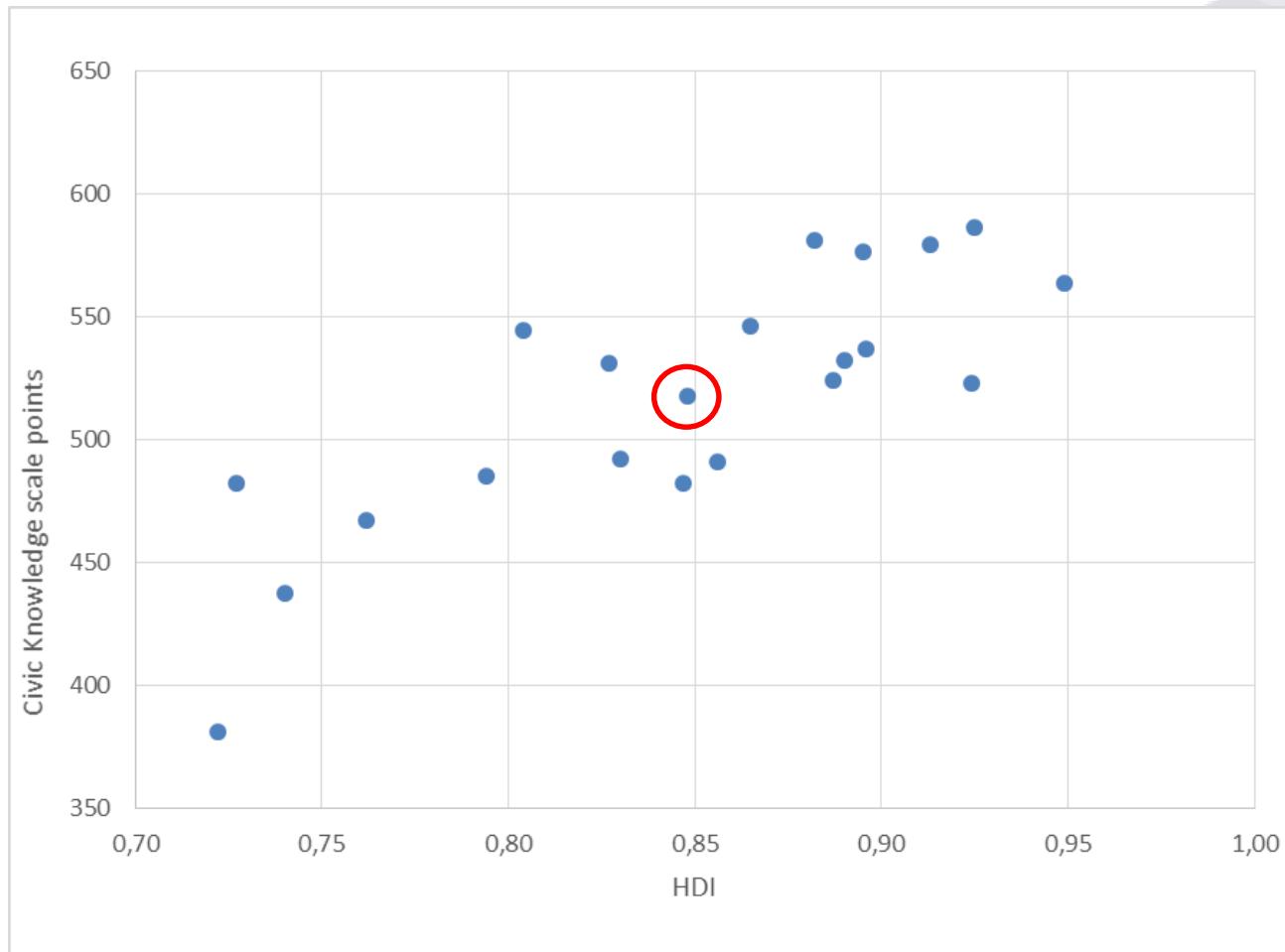
GRAĐANSKA ZNANJA I BROJ KNJIGA U KUĆANSTVU

GRAĐANSKA ZNANJA i Human Development Index (HDI)

<http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>

RH: Rezultat = 531 bodova; HDI = 0,83 (45. mjesto)

ZAKLJUČCI

- ✓ učenici 8. razreda u RH postigli su **rezultat iznad prosjeka zemalja sudionica (N=24) na ispitu građanskih znanja**
- ✓ najveći broj učenika prema rezultatu nalazi se na **razini B (40 %)**
- ✓ **djevojčice** postižu statistički značajno veće rezultate od dječaka
- ✓ učenici u **razvijenijim i gospodarski stabilnijim demokracijama** (HDI) postižu bolje rezultate
- ✓ Bolje rezultate postižu i:
  - učenici čiji **roditelji** imaju viši stupanj obrazovanja, veći socio-ekonomski indeks zanimanja (SEI) i veći broj knjiga u kućanstvu.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ZAHVALUJUJEMO NA PAŽNJI!

gradjanski@ncvvo.hr

A C E R

ROMA TRE
UNIVERSITÀ DEGLI STUDI

DPC
IEA DATA PROCESSING
AND RESEARCH CENTER

